ഹദീസ്:
അടിസ്ഥാന പാഠങ്ങൾ

സയ്യിദ് സഅ്ഫർ സ്വാദിഖ്

മനുഷ്യ സമൂഹത്തിന് ലോക സൃഷ്ടാവ് ഈ ജീവിതം നൽകിയത് അല്ലാഹുവിനെ മാത്രം ആരാധിക്കുവാനാണ്. അവനെ ആരാധിക്കേണ്ടത് ഇസ്‌ലാമിക ശരീഅത്തിനനുസരിച്ചാണ്. അത്കൊണ്ട് തന്നെ അല്ലാഹുവിൽ വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് പറയുന്നവരുടെ ബാധ്യതയാണ് ഇസ്‌ലാമിക ശരീഅത്ത് പഠിക്കൽ. വിശുദ്ധഖുർആനും തിരുസുന്നത്തുമാണ് ഇസ്‌ലാമിക ശരീഅത്തിന്റെ പ്രമാണങ്ങൾ. ഇവിടെ ചില കാര്യങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്നത് പ്രവാചകൻ(ﷺ)യുടെ ഹദീസുകളുടെ നിദാന ശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചാണ്. മതത്തെ സം ബന്ധിച്ച് കൂടുതൽ പഠിക്കുവാനാഗ്രഹിക്കുന്ന സാധാരണക്കാർക്ക് ഹദീസുകളെ സംബന്ധിച്ചും, അതിന് ഹദീസ് നിദാന ശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർ സാധാരണയായി ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്രയോഗങ്ങളെയും സംബന്ധിച്ചുമാണ് കഴിവിന്റെ പരാമാവധി ലളിതമായി തന്നെ വിവരിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. അല്ലാഹു അനുഗ്രഹിക്കുമാറാവട്ടെ. ആമീൻ.

ഹദീസ് നിദാന ശാസ്ത്രം: ഏതെല്ലാം ഹദീസുകൾ സ്വീകരിക്കുകയും, സ്വീകരിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്ന് വ്യക്തമാക്കാനായി ഹദീസുകളുടെ സനദുകളെയും, മത്ന്കളെയും പരിശോധിക്കുവാനുള്ള നിയമങ്ങൾക്കും, മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കും മൊത്തത്തിൽ പറയുന്ന പേരാണ് 'മുസ്തലഹുൽ ഹദീസ്' (ഹദീസ് നിദാനശാസ്ത്രം).

ഹദീസ്: പ്രവാചകൻ(ﷺ)യിലേക്ക് ചേർത്ത് പറയുന്ന പ്രവർത്തികൾക്കും, വാക്കുകൾക്കും, അംഗീകാരങ്ങൾക്കും, വിശേഷണങ്ങൾക്കും പൊതുവെ പറയുന്ന പേരാണ് ഹദീസ് എന്നത്.

അസർ: സ്വഹാബികളിലേക്കോ, താബിഉകളിലേക്കോ ചേർത്തി പറയുന്ന വാക്കുകൾക്കും, പ്രവർത്തികൾക്കും പറയുന്ന പേരാണ് അസർ.

സനദ്: ഹദീസുകൾ നിവേദനം ചെയ്യുന്നവരുടെ പരമ്പരക്കാണ് സനദ് എന്ന് പറയുന്നത്.

മത്ന്: നിവേദകന്മാരുടെ പരമ്പര അവസാനിച്ച് ഹദീസുകളിൽ പറയപ്പെട്ട വിഷയത്തിനാണ് മത്ന് എന്ന് പറയുന്നത്.

മുഹദ്ദിസ്: പ്രവാചകൻ(ﷺ)യുടെ ഹദീസുകളും, അതിന്റെ സനദും, മത്നും, ഹദീസുകൾ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത വ്യത്യസ്ഥ രിവായത്തുകളും വളരെ വ്യക്തമായി പഠനം നടത്തുകയും, നിവേദകന്മാരെ സംബന്ധിച്ച് വളരെ ആഴത്തിൽ പഠിക്കുകയും ഗവേഷണം നടത്തുകയും ചെയ്യുന്ന പണ്ഡിതന്മാരാണ് മുഹദ്ദിസുകൾ.

സ്വീകാര്യമായ ഹദീസുകൾ: ഹദീസുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രമാണമായി അംഗീകരിക്കുവാൻ യോഗ്യമായ ഹദീസുകൾ 'സ്വഹീഹ്, ഹസൻ' എന്നിവയാണ്.

സ്വഹീഹ്: സനദിലെ മുഴുവൻ നിവേദകന്മാരും പരസ്പരം നേരിട്ട് കേൾക്കുകയും, പരിപൂർണ നീതിമാന്മാരും, സത്യസന്ധന്മാരും, പ്രബലമായ പരമ്പരയിൽ വന്ന ഹദീസിന്നെതിരായി ഉദ്ധരിക്കാത്തതും, ഹദീസിൻെറ സ്വീകാര്യതയെ ബാധിക്കുന്ന ബാഹ്യവും, ആന്തരികവുമായ മുഴുവൻ ന്യൂനതകളിൽ നിന്നും മുക്തവുമായ ഹദീസാണ് സ്വഹീഹ് എന്ന് പറയുന്നത്.

സ്വഹീഹായ ഹദീസിൻെറ നിബന്ധനകൾ:

1- സനദ് പരിപൂർണമാവണം, സനദിൽ വീഴ്ചയുണ്ടാവാൻ പാടില്ല.
2- നിവേദകന്മാർ നീതിമാന്മാരായിരിക്കണം.
3- നിവേദകന്മാർ ഹദീസ് മന:പാഠക്കിയവരോ, എഴുതിവെച്ചവരോ ആയിരിക്കണം.
4- ഹദീസിന് യാതൊരു ന്യൂനതയും വരാൻ പാടില്ല.
5- പ്രബലമായ പരമ്പരയിൽ വന്ന ഹദീസിന്നെതിരായി ഒരു സ്വീകാര്യൻ ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസാവാൻ പാടില്ല.

സ്വഹീഹായ ഹദീസിൻെറ വിധി: സ്വഹീഹായ ഹദീസ് ഇസ്‌ലാമിക ശരീഅത്തിൽ തെളിവും, അതുകൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കൽ നിർബ്ബന്ധവുമാണ്. സ്വഹീഹായ ഹദീസ് ഒരു മുസ്‌ലിമിന് ഒരിക്കലും തള്ളികളയുവാൻ പാടില്ല.

സ്വഹീഹായ ഹദീസ് മാത്രം ക്രോഢീകരിച്ച ഗ്രന്ഥം:

സ്വഹീഹായ ഹദീസ് മാത്രം ക്രോഢീകരിച്ച ആദ്യ ഗ്രന്ഥം ഇമാം ബുഖാരിയുടെ 'സ്വഹീഹ് അൽബുഖാരി'യാകുന്നു. വിശുദ്ധഖുർആനിന് ശേഷം ലോകത്ത് നിലനിൽക്കുന്ന സ്വഹീഹായ ഗ്രന്ഥം സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരിയാകുന്നു. അതിന് ശേഷം വരുന്നത് ഇമാം മുസ്‌ലിമിൻെറ 'സ്വഹീഹ് മുസ്‌ലിം' ആകുന്നു. പ്രവാചകനിൽ നിന്നും വന്ന മുഴുവൻ സ്വഹീഹായ ഹദീസുകളും ഈ രണ്ട് ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ഉൾപ്പെട്ടിട്ടില്ല. നേരെ മറിച്ച് ഇമാം ബുഖാരി, മുസ്‌ലിം എന്നിവർ അവരുടെ നിബന്ധനകൾക്ക് വിധേയമായി അവർക്ക് ലഭിച്ചത് മാത്രമാണ് രേഖപ്പെടുത്തിയത്. അവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലുള്ളത് മുഴുവനും സ്വഹീഹാണ്. സ്വഹീഹ് ബുഖാരിയിൽ ആവർത്തനം അടക്കം 7275 ഹദീസുകളാണ്. ആവർത്തനം ഒഴിവാക്കിയാൽ 4000 ഹദീസു കളാണുള്ളത്. സ്വഹീഹ് മുസ്‌ലിമിലുള്ളത് ആവർത്തനം അടക്കം 12000 ഹദീസുകളും, ആവർത്തനം ഒഴിവാക്കിയാൽ 4000 ഹദീസുകളുമാണുള്ളത്.

സ്വഹീഹായ മറ്റു ഹദീസുകൾ: ഇമാം ബുഖാരിയും, ഇമാം മുസ്‌ലിമും ഉദ്ധരിക്കാത്ത സ്വഹീഹായ മറ്റു ഹദീസുകൾ നമു ക്ക് സ്വഹീഹ് ഇബ്നു ഖുസൈമ, സ്വഹീഹ് ഇബ്നു ഹിബ്ബാ ൻ, മുസ്തദറക് അൽഹാകിം, സുനനുതിർമിദി, സുനന് അ ബൂദാവൂദ്, സുനന് നസാഇ, സുനന ഇബ്നുമാജ, സുനനു ദാറഖുത്നി, ബൈഹഖി തുടങ്ങിയ അവലംബയോഗ്യമായ ഹദീസ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്നതാണ്. ഈ ഹദീസു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഉദ്ധരിച്ചാൽ തന്നെ സ്വഹീഹായ ഹദീസിൻെറ നിബന്ധനകൾ പൂർണമായാലെ സ്വഹീഹായി പരിഗണിക്കുകയുള്ളൂ.

സ്വഹീഹായ ഹദീസുകൾക്കിടയിലുള്ള പദവികൾ:

1- ഏറ്റവും ഉന്നതമായ പദവിയിലുള്ള ഹദീസ് ഇമാം ബുഖാരിയും, മുസ്‌ലിമും യോജിച്ച് ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസാകുന്നു.
2- പിന്നെ ഇമാം ബുഖാരി മാത്രം ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസ്.
3- പിന്നെ ഇമാം മുസ്‌ലിം മാത്രം ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസ്.
4- പിന്നെ ബുഖാരിയും മുസ്‌ലിമും ഉദ്ധരിക്കാത്ത എന്നാൽ ഇമാം ബുഖാരിയുടെയും, മുസ്‌ലിമിൻെറയും നിബന്ധനയോടെ ഉദ്ധരിച്ചതുമായ ഹദീസ്.
5- പിന്നെ ഇമാം ബുഖാരി ഉദ്ധരിക്കാത്ത എന്നാൽ ഇമാം ബുഖാരിയുടെ നിബന്ധനയോടെ ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസ്.
6- പിന്നെ ഇമാം മുസ്‌ലിം ഉദ്ധരിക്കാത്ത എന്നാൽ മുസ്‌ലിമിൻെറ നിബന്ധനയോടെ ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ട ഹദീസ്.
7- പിന്നെ ഇവർ രണ്ടുപേരുമല്ലാത്ത ഇബ്നുഖുസൈമ, ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ പോലെയുള്ള ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാർ ഉദ്ധരിച്ച സ്വഹീഹായ ഹദീസുകൾ.

മുത്തഫകുൻ അലൈഹി: ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാർ മുത്തഫകുൻ അലൈഹിയെന്ന് പറഞ്ഞാൽ അതുകൊണ്ടുള്ള വിവക്ഷ ബുഖാരിയും, മുസ്‌ലിമും യോജിച്ച് ഉദ്ധരിച്ച ഹദീസാകുന്നു.

ഹസൻ: പ്രബലമായ ഹദീസ് തന്നെയാണ്, സ്വഹീഹായ ഹദീസിൻെറ നിർവ്വചനം തന്നെയാണ്, പക്ഷേ നിവേദക പരമ്പരയിൽ ഒരാൾക്ക് ഹദീസ് മനഃപ്പാഠക്കുന്ന കാര്യത്തിലോ, എഴുതി വെക്കുന്നതിലോ വേണ്ടത്ര സൂക്ഷ്മതയില്ല എന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ട ഹദീസാണ് ഹസൻ.

ഹസനായ ഹദീസിൻെറ വിധി: സ്വഹീഹായ ഹദീസ് പോലെ തന്നെ ഹസനായ ഹദീസും സ്വീകരിക്കാവുന്നതും, അതുകൊണ്ട് പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണെന്ന് മുഴുവൻ ഫിഖ്ഹീ പണ്ഡിതന്മാരും പറയുകയും, അതിനനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തവരാണ്. ഇത് തന്നെയാണ് ഭൂരിപക്ഷം ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാരുടെയും അഭിപ്രായം.

ളഈഫ്(ദുർബ്ബലം) ആയ ഹദീസ്: ഒരു നിബന്ധനയുടെ അഭാവംകാരണം സ്വഹീഹോ, ഹസനോ ആയ ഹദീസിൻെറ പദവിയിലേക്കെത്താത്ത ഹദീസുകൾ. ഇതിന്ഒരുപാടിനങ്ങളുണ്ട്.

മുഹല്ലഖായ ഹദീസുകൾ: ഹദീസ് നിവേദന പരമ്പരയിലെ തുടക്കത്തിൽ ഒന്നോ, രണ്ടോ നിവേദകന്മാർ വിട്ട്പോവുക. മുഹല്ലഖായ ഹദീസ് സ്വീകാര്യമല്ല, കാരണം ഹദീസ് സ്വീകാര്യതയുടെ നിബന്ധനകൾ പൂർണമാകാത്തത് കൊണ്ട് തന്നെ അസ്വീകാര്യമാണ്.

മുർസലായ ഹദീസ്: ഹദീസ് നിവേദക പരമ്പരയിലെ അവസാന ഭാഗത്ത് താബിഇക്ക് ശേഷമുള്ള സ്വഹാബിയെ പറയാതെ നേരിട്ട് പ്രവാചകനിൽ നിന്ന് ഉദ്ധരിക്കുക.

ഈ ഹദീസിൻെറ വിധി: ഹദീസ് സ്വീകാര്യതയുടെ നിബന്ധനയുടെ അഭാവം കാരണത്താൽ മുർസലായ ഹദീസ് സ്വീകരിക്കാതെ തള്ളികളയേണ്ടതാണ്.

മുഅ്ളൽ ആയ ഹദീസ്: ഹദീസ് നിവേദക പരമ്പരയുടെ മധ്യത്തിൽ രണ്ടോ അതിൽ കൂടുതലോ നിവേദകന്മാർ വിട്ട് പോവുക.

ഈ ഹദീസിൻെറ വിധി: മുഅ്ളലായ ഹദീസ് ദുർബ്ബലമായ ഹദീസാണ്, മുർസലിനേക്കാളും, മുഅല്ലഖിനേക്കാളും താഴെ പദവിയിലാണ് മുഅ്ളലിൻെറ സ്ഥാനം.

മുൻഖത്വിഅ് ആയ ഹദീസ്: ഹദീസ് നിവേദക പരമ്പരയിൽ മുഅല്ലഖോ, മുർസലോ, മുഅ്ളലോ അല്ലാത്ത രൂപത്തിൽ നിവേദകന്മാർ വിട്ട്പോവുക. ഈ ഹദീസ് ദുർബ്ബലമാണ്, സ്വീകരിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല.

മൗളൂഅ് ആയ ഹദീസ്: പ്രവാചകൻ(ﷺ)യിലേക്ക് ചേർത്തി കെട്ടിയുണ്ടാക്കിപ്പറയുന്ന കള്ള ഹദീസുകൾക്കാണ് മൗളൂഅ് എന്ന് പറയുന്നത്. ഇങ്ങനെ കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയ കള്ള ഹദീസുകൾ ഒരിക്കലും ഉദ്ധരിക്കുവാൻ പാടില്ല. ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ വ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് കെട്ടിയുണ്ടാക്കിയതാണ് എന്ന് വിശദീകരിക്കുവാൻ വേണ്ടി മാത്രമെ ഉദ്ധരിക്കാൻ പാടുള്ളൂ.

മത്റൂക്കായ ഹദീസ്: ഹദീസിൻെറ നിവേദക പരമ്പരയിൽ ഒരു നിവേദകൻ കള്ളനാണെന്ന് ആരോപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സനദുള്ള ഹദീസാണ് മത്റൂക്ക്.

മുൻകറായ ഹദീസ്: ഹദീസിൻെറ നിവേദക പരമ്പരയിലുള്ള ഒരു നിവേദകൻ തെമ്മാടിയോ, കൂടുതൽ അശ്രദ്ധയുള്ളവനോ, മന:പാഠമാക്കിയതിൽ ധാരാളം പിഴവ് പറ്റുന്നവനോ ആണെങ്കിൽ ആ ഹദീസ് മുൻകറാകുന്നു.

ഖുദ്സിയായ ഹദീസ്: പ്രവാചകൻ(ﷺ) തൻെറ റബ്ബിനെ തൊട്ട് ഉദ്ധരിക്കുന്നതിനാണ് ഹദീസ് ഖുദ്സിയെന്ന് പറയുന്നത്.

ഖുർആനും, ഖുദ്സിയായ ഹദീസും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം:

1- വിശുദ്ധഖുർആനിൻെറ ആശയവും, പദങ്ങളും അല്ലാഹുവിൽ നിന്നാണ്, എന്നാൽ ഖുദ്സിയായ ഹദീസിൻെറ ആശയം അല്ലാഹുവിൽ നിന്നും, പദങ്ങൾ പ്രവാചകൻ(ﷺ)യിൽ നിന്നുമാകുന്നു.
2- ഖുർആൻ പാരായണം ചെയ്യൽ ആരാധനയാണ്, ഖുദ്സിയായ ഹദീസ് അങ്ങിനെയല്ല.
3- ഖുർആൻ നമസ്കാരത്തിൽ പാരായണം ചെയ്യാം, ഖുദ്സിയായ ഹദീസ് നമസ്കാരത്തിൽ പാരായണം ചെയ്യാവതല്ല.

മർഫൂആയ ഹദീസ്: പ്രവാചകൻ(ﷺ)യിലേക്ക് ചേർത്തിയുദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന വാക്കുകളോ, പ്രവർത്തനങ്ങളോ, അംഗീകാരങ്ങളോ, വിശേഷണങ്ങളോ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഹദീസുകളാണ് മർഫൂഅ്. അത് സ്വഹാബിയോ, താബിഇയോ ആയാലും ശരി. സനദ് പരിപൂർണമാണെങ്കിലും, അല്ലെങ്കിലും ശരി.

മൗഖൂഫായ ഹദീസ്: സ്വഹാബികളിലേക്ക് ചേർത്തിയുദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന വാക്കുകളോ, പ്രവർത്തനങ്ങളോ, അംഗീകാരങ്ങളോ, വിശേഷണങ്ങളോ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഹദീസുകളാണ് മൗഖൂഫ്. സനദ് പരിപൂർണമാണെങ്കിലും, സനദ് മുൻഖത്വിഅ് ആണെങ്കിലും ശരി.

മഖ്ത്വൂഅ് ആയ ഹദീസ്: താബിഇയിലേക്ക് ചേർത്തിയുദ്ധരിക്കപ്പെടുന്ന വാക്കുകളോ, പ്രവർത്തനങ്ങളോ, അംഗീകാരങ്ങളോ, വിശേഷണങ്ങളോ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഹദീസാണ് മഖ്ത്വൂഅ്.

ആരാണ് സ്വഹാബി: മുസ്‌ലിമായി പ്രവാചകനെ കണ്ട്മുട്ടുകയും, മുസ്‌ലിമായി മരിക്കുകയും ചെയ്തവർക്കാണ് സ്വഹാബികൾ എന്ന് പറയുന്നത്.

കൂടുതൽ ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിച്ച സ്വഹാബികൾ:

1-അബൂഹുറൈറ(ﷺ) 5374 ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്, അദ്ധേഹത്തിൽ നിന്ന് ഏകദേശം മുന്നൂറാളുകൾ ഹദീസുകൾ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

2-അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നു ഉമർ(ﷺ) 2630 ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

3-അനസ്ബ്നു മാലിക്(ﷺ) 2286 ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

4-ഉമ്മുൽ മുഅ്മിനീൻ ആയിശാ(ﷺ) 2210 ഹദീസുകൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

5-അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നു അബ്ബാസ്(ﷺ) 1660 ഹദീസ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

6-ജാബിർ അബ്ദുല്ലാഹ്(ﷺ) 1540 ഹദീസ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

'അൽ അബാദില' എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്നവർ:

അബ്ദുല്ലാഹ് എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന സ്വഹാബികളിലെ പണ്ഡിതന്മാർ നാല് പേരാണ്, അതുകൊണ്ടാണ് 'അൽ അബാദിലായെന്ന്' അറിയപ്പെടാൻ കാരണം. അവർ: 1- അബ്ദുല്ലാ ഇബ്നു ഉമർ(ﷺ). 2- അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നു അബ്ബാസ്(ﷺ). 3- അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നുസുബൈർ(ﷺ). 4- അബ്ദുല്ലാഹ് ഇബ്നുഅംറുബ്നുൽ ആസ്വ്(ﷺ).

സ്വഹാബികളുടെ എണ്ണം:

പ്രവാചകൻ(ﷺ)ക്ക് എത്ര സ്വഹാബികളുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് വ്യക്തമായി എവിടെയും രേഖപ്പെടുത്തിയതായി കാണാൻ സാധ്യമല്ല. എന്നാൽ ചില പണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നത് നൂറായിരം സ്വഹാബികൾ ഉണ്ട് എന്നാണ്. ഇതിൽ ഏറ്റവും പ്രശസ്തിയാർജിച്ച അഭിപ്രായം 'അബൂ സുർഅ: അർറാസി'യുടേതാണ്, അദ്ദേഹം പറയുന്നു: "പ്രവാചകനിൽ നിന്ന് ഉദ്ധരിക്കുകയും, കേൾക്കുകയും ചെയ്തവരായി ഒരു ലക്ഷത്തി പതിനാലായിരം സ്വഹാബികളുള്ളവരായിട്ടാണ് പ്രവാചകൻ (ﷺ) മരിച്ച് പോകുന്നത്" (അത്തഖ്രീബ് മഅ അത്തദ്‌രീബ്).

ആദ്യമായി ഇസ്‌ലാം സ്വീകരിച്ചവർ: സ്വതന്ത്രരിൽ നിന്ന് ആദ്യമായി ഇസ്‌ലാം സ്വീകരിച്ചത് അബൂബക്കർസിദ്ധീഖ്(ﷺ)വാണ്. കുട്ടികളിൽ നിന്ന് അലിയ്യു(ﷺ)ബ്നു അബൂത്വാലിബാണ്. സ്ത്രീകളിൽ നിന്ന് ഖദീജാ(ﷺ)വാണ്. മൗലകളിൽ നിന്ന് സൈദ്ബ്നു ഹാരിഥﷺയും, അടിമകളിൽ നിന്ന് ബിലാല്(ﷺ)ബ്നു റബാഉമാണ്.

സ്വഹാബികളിൽ നിന്ന് അവസാനമായി മരിച്ചവർ: ഹിജ്റ: 100ൽ മക്കയിൽ വെച്ച് മരണപ്പെട്ട അബൂതുഫൈൽ ആമിർബ്നു വാസിലതുല്ലൈസി(ﷺ)യാണ് എന്ന് പറയപ്പെടുന്നു. അതുപോലെ ബസ്വറയിൽ വെച്ച് ഹിജ്റ:93ൽ അനസ്ബ്നു മാലികു(ﷺ)മാണ് സ്വഹാബികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അവസാനമായി മരിച്ചത്.

താബിഅ് ആരാണ്? മുസ്‌ലിമായി സ്വഹാബിയെ കാണുകയും, മുസ്‌ലിമായി മരിക്കുകയും ചെയ്തവരാണ് താബിഉകൾ.

ഫുഖഹാഉസ്സബ്അ: താബിഉകളിൽ അറിയപ്പെട്ട ഏഴ് കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർക്കാണ് ഫുഖഹാഉസ്സബ്അ എന്ന് പറയുന്നത്. അവർ സഈദ്ബ്നു മുസയ്യിബ്, ഖാസിംഇബ്നു മുഹമ്മദ്, ഉർവ്വത്ബ്നു സുബൈർ, ഖാരിജഇബ്നു സൈദ്, അബൂസലമഇബ്നു അബ്ദുർറഹ്മാൻ, ഉബൈദുല്ലാഹ് ബ്നുഅബ്ദുല്ലാഹ്ബ്നു ഉത്ബ, സുലൈമാൻബ്നു യസാർ.

അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ: പ്രവാചകൻ(ﷺ)യും, അബൂബക്കർ(رضي الله عنه)വും, ഉമർ(رضي الله عنه)വും മരിച്ചത് 63-ാം വയസ്സിലാകുന്നു. പ്രവാചകൻ(ﷺ) ഹി:11 റബീഉൽ അവ്വലിലും, അബൂബക്കർ(رضي الله عنه) ഹി:13 ജുമാദുൽ അവ്വലിലും, ഉമർ(رضي الله عنه) ഹി:23 ദുൽഹിജ്ജയിലും മരിക്കുകയും, ഉസ്മാൻ(رضي الله عنه) ഹി:35 ദുൽഹിജ്ജയിലും, അലി(رضي الله عنه) ഹി:40റമളാനിലും വധിക്കപ്പെടുകയുമുണ്ടായി.

ഹകീമ്ബ്നു ഹിസാം(رضي الله عنه), ഹസ്സാനുബ്നു സാബിത്(رضي الله عنه) എന്നീ രണ്ട് സ്വഹാബികൾ ജാഹിലിയ്യത്തിൽ 60 വർഷവും, ഇസ്‌ലാമിൽ 60 വർഷവും ജീവിക്കുകയും മദീനയിൽ മരിക്കുകയും ചെയ്തു.

അറിയപ്പെട്ട നാല് മദ്ഹബുകളുടെ ഇമാമുമാർ:

1-നുഅ്മാനുബ്നു സാബിത് (അബൂ ഹനീഫ): ജനിച്ചതും മരിച്ചതും: (80-150).
2-മാലിക്ബ്നു അനസ്: (93-179).
3-മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇദ്‌രീസ് അശ്ശാഫിഈ: (150-204).
4-അഹ്മദ്ബ്നു ഹമ്പൽ: (164-279)

അറിയപ്പെട്ട ആറ് ഹദീസ് ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താക്കൾ:

1-മുഹമ്മദ്ബ്നു ഇസ്മാഈൽ അൽബുഖാരി: (194-256).
2-മുസ്‌ലിമുബ്നു അൽഹജ്ജാജ് അന്നൈസാപൂരി: (204-261).
3-അബൂദാവൂദ് അസ്സിജ്സാതാനി: (202-275).
4-അബൂ ഈ സാഅത്തിർമിദി: (209-279).
5-അഹ്മദ്ബ്നുശുഐഐബ് അന്നി സാഇ: (214-302).
6-ഇബ്നുമാജ അൽഖസ്‌വീനി: (207-275).

(കൂടുതൽ പഠിക്കുവാൻ: കുവൈത്തിലെ ശരീഅത്ത് കോളേജിലെ പ്രഫസറായ ഡോ: മഹ്മൂദ് അഥ്ഥ്വഹാനിന്റെ 'തൈസീർ മുസ്ത്വലഹ് അൽ ഹദീസ്' എന്ന ഗ്രന്ഥം വായിക്കുക).